

SUPPLEMENT TO THE MYSORE GAZETTE.

ಮೈಸೂರು ಗಜೆಟ್. ಸಪ್ತಮಂಚ.

Published by Authority.

BANGALORE, SATURDAY 12TH OCTOBER 1867.

MISCELLANEOUS PAPERS.

FEMALE EDUCATION IN INDIA.

From Miss Mary Carpenter, to the Right Honourable the Governor General of India in Council, &c., &c., dated Calcutta, the 12th December 1866.

In compliance with your request to be informed of the result of my observations while in this country, I beg respectfully to offer you the accompanying remarks. I should hesitate to submit them to you after so short a residence in India, had I not previously obtained considerable experience, both in female education and in convict treatment, which enabled me more readily to see the bearing of the different subjects to which my attention has been directed. I am happy to be able to state that the views which I am about to lay before you are in full accordance with those of practical and enlightened persons, with whom I have been fortunate in coming in contact in every department.

FEMALE EDUCATION.

This was the special object of my visit to India. I was fully aware before I left England of the little progress which had been made in the education of the females of this country, and of the difficulties which stand in its way. I was also aware that a great change is taking place in the views of Hindoo gentlemen on this subject, and that a strong desire exists in the minds of the most enlightened among them that the future wives and mothers of their nation should be enabled by sound education better to fulfil the duties of their important spheres. I came here without any pre-conceived theories, but desirous of learning the wants of the natives, and of ascertaining how these can be supplied.

The first place I visited was Ahmedabad in Goozerat; this place is considerably advanced in the superior position of women, and in appreciation of the importance of female education. Female schools have been established there for above 15 years, and the results of these are evident in the families of those who attend them. The views I formed from observation of one of the best of these schools have been confirmed by subsequent visits to Surat, Bombay, Poona, Madras, and Calcutta, and have been in harmony with those of enlightened native gentlemen, as well as ladies, with whom I have conversed.

The grand obstacle to the improvement of female schools, and to the extension of them, is the universal want of female teachers. No where, except in Mission schools, are any trained female teachers to be found; and even in them, the supply created by the training of teachers in the institutions themselves, is not sufficient to meet the demand. The Girls' schools are taught entirely by male teachers. This has been long felt to be a great evil by the Inspectors, the intelligent native gentlemen, and the mothers of the children,—but there has been no possibility, in the existing state of things, of remedying the evil.

The results of such a system are evident. Not only are the little girls withdrawn from school earlier than they otherwise would be, but they are entirely without that proper influence on their manners and character which a female teacher alone can give. The training to habits of neatness and order and instruction in needle-work, which are so essential to a woman in whatever position in life she may be placed, are necessarily neglected; and the bulk of the children, for whom the instructive and entertaining system of infant training adopted in England would be so valuable, sit listless under lessons which are not adapted to.

their childish comprehension. I should, indeed, from observation of these schools only, have been led to doubt whether Hindoo girls were capable of the same development as English girls;—but the very different condition of the girls in all the Mission Boarding Schools, which were under female teachers, fully convinced me that Hindoo girls wanted only proper instruction to make them in every way equal, and in some respects superior, to those of our own country.

The present condition of female education in India can be improved solely by the introduction of female teachers, and these can be supplied only by the establishment of a Female Normal Training School.

The Government of India has long adopted this course to supply male teachers to Boys' schools. The Boys' schools are provided with good and efficient teachers, and are producing excellent results. If the same course is pursued for the Girls' schools, there can be no doubt that similar results will follow after the system has had time to work. Isolated efforts have been made in some parts of Bengal to supply teachers by the establishment of Normal Schools; but these only prove the necessity of a more complete system.

Feeling assured that the Government has hitherto held back from taking this course not through any apathy respecting female education, but from a desire to be assured that the want is actually felt by enlightened natives, before taking any initiatory steps in the matter, I have, in the Madras and Bombay presidencies, ascertained that enlightened native gentlemen are most anxious for the establishment of such schools, as they have testified to me in writing; in Ahmedabad and Madras steps have been already taken by them in memorializing their respective Governments. In Calcutta I have ascertained that many respectable persons are desirous of the establishment of such schools, and have memorialized Government on the subject, that the want of them is very strongly felt also in many important places in the Mofussil.

I am well aware that the difficulties to be encountered in establishing a training school for female teachers are much greater than those attending male Normal Training Schools. The ignorance of Hindoo women of a suitable age is one great impediment, and the difficulty of finding any such, except widows, who would be able and willing to train for teachers is another. I have fully considered these and many other obstacles; and having done this, and consulted persons of considerable experience in different parts of the country, I am persuaded that they may be surmounted.

The following are suggestions which I would beg to offer as to the general features of such a school as I desire to see established. It will, of course, be clearly understood that, in these proposed institutions, the Government principles of non-interference in religious matters is to be strictly adhered to. While the personal religious liberty of every inmate of the institution is to be respected, no one, while in it, is to attempt any religious proselytism. Different localities will have different requirements and adaptation to special circumstances. It will, therefore, be better in every case to commence on a small scale, and with as much attention to economy as is consistent with the proper development of the institution:—

Suggestions for the establishment of a Female Normal Training School.

First.—A house should be procured adapted to furnish a comfortable residence for about a dozen Christian students, with a Lady Superintendent. Arrangements should be made for the separate boarding of non-Christian native students when required. Arrangements for necessary furniture, board and attendance, to be made by the Inspector of Schools.

Secondly.—A Lady Superintendent, who should be responsible to Government for the entire management of the institution, should be obtained from England (at a salary probably of about Rs. 200 a month, in addition to board and lodging); and a superior Mistress for training (at about Rs. 150 a month, in addition to board and lodging). In each case the passage money to be paid under certain conditions.

Thirdly.—Persons who wish to become students in training must apply to the Inspector, and must satisfy him that it is their intention to study and faithfully to prepare to be teachers. They will receive board and instruction while in the institution. All English students must learn the vernacular, and all native students, English.

Fourthly.—Any Girls' schools existing in the neighbourhood may be employed for the training of teachers, and the students may thus be exercising a beneficial influence in the schools now taught by men before they are prepared to take charge of schools themselves.

I have not here entered into details, wishing not to trouble you with more than the general plan; I have, however, carefully considered everything, and shall be most happy to enter into further particulars should any be desired.

Reformatory Schools and certified Industrial Schools.

Schools of these two kinds have now been established for many years in England, and the success with which they are attended is generally acknowledged.

They are founded on the principle that jails are not adapted to youthful criminals, who ought rather to receive moral and industrial training.

There appears a very great need of the establishment of similar Schools in India:—Reformatory Schools for older and hardened offenders who have been in prison; Industrial Schools for younger children and juvenile vagrants who are likely to fall into crime.

Many of both these classes may be found in the prisons of India, or are wandering over the country. They are certain to perpetuate a criminal class, unless timely steps are taken to reclaim them. Many of these boys have been several times in prison, and are already desperate characters, contaminating all who come within their sphere.

The Reformatory and Industrial Schools in England are established by private benevolence, and are supported by payments made by the treasury to the Managers towards the maintenance of each offender, payments from county rates by special agreement and voluntary contributions. A consolidated Act for each class of Schools was passed last Session.

It is probable that India would require a somewhat different system for local reasons, and that here the initiative must be taken by the Government. At the same time it is probable, that, if encouragement now given by the Government, by the passing of a law authorizing and partly providing for such schools, Municipalities may be able to take their share of the needful expenditure and management. A general feeling appears to prevail among both European and native gentlemen, who are in any way connected with the criminal classes, as to the importance of such establishments in India. They need not, for many reasons, be nearly as costly in India as in England, and it is probable that the labour of the boys may be made nearly to cover the expense of their maintenance.

I would, therefore, respectfully but strongly urge on the Legislature the importance of taking steps as soon as possible to establish such schools.

Will you permit me to forward herewith my "suggestions on the management of reformatories and certified industrial schools," which contain an account of the system generally adopted in England.

Female Prisoners.

In all the jails which I have visited, except in Calcutta, the female prisoners occupied a portion of

the ordinary jail. This was usually the worst portion of the place, and there was no provision for separation either by night or by day. They were under the ⁷⁸³care of male warders. The work provided for them was of a nature not to improve them, and no instruction was given them. In one jail I saw five murderesses locked up together! No lady visitors ever go near them,—indeed, I was informed in one case that the habits of the prisoners are so filthy that it would be impossible for ladies to approach them, and sit down among them.

It may easily be imagined what is the result of this. Not only is it impossible for any improvement to take place, but the women become deteriorated. In one jail, I was informed that the good dietary and the freedom from strict discipline so completely removed all dread of imprisonment, that the women repeatedly returned after discharge.

It is evident that this is an enormous evil.

I would beg respectfully to urge:—

First. That all the female prisoners should be in separate cells, unless working under suitable supervision.

Secondly.—That female warders *only* should have charge of the prisoners. It is probable that the chief of these at least must be a European, to secure proper discipline.

Thirdly.—That the work should be of a kind to fit the women to earn their livelihood on their discharge.

Fourthly.—That regular instruction should be provided for them.

Fifthly.—That European ladies should be invited to visit them, as in England, with a view to impart to them a kind and good influence.

Central Jails or Convict Prisons.

The erection of these for long sentenced prisoners will be a very important measure, and will not only remove a great difficulty which now exists in the management of the common jails, but will also afford an opportunity of carrying out the admirable system of convict treatment which proved so successful in Ireland under the management of Sir Walter Crofton. The principles of this system are now being universally accepted by distinguished persons in every part of the world who have studied the subject, as well as by the Royal Commission on Prison Discipline in 1863. For a full statement of those principles, and of their practical application, I beg to refer to the 2nd Volume of my work entitled—"Our Convicts."

India appears in many ways to present peculiar facilities to carrying out this system, and the remarkable results of the industrial system developed in the

343

Alipore jail, prove, that it might be done at comparatively little expense. The success with which the license system is carried out in Poona by the Acting Superintendent proves that, under careful management, prisoners trained under a good system may be easily absorbed into society as self-supporting and honest members of it. In the erection of the Central Jails, therefore, (Convict Prisons as they are termed in England,) it appears particularly important that regard should be had to adapting them to develop this system. It is especially necessary that there should be separate sleeping cells for all the prisoners, except for those who have arrived at the third or intermediate stages, which is the final preparation for discharge.

Common Jails.

In all the jails I visited, great attention appeared to be paid to the industrial work which, in many cases, was admirably carried on; the prisoners were thus being prepared to procure an honest livelihood for themselves on their discharge, and considerable proceeds were realized towards their expenses. A salutary influence appeared to be exercised over the prisoners, who, in general, were working with diligence and good will under proper superintendence.

The good effects which might be anticipated from this system were, however, greatly diminished by the want of separate cells. It is evident that, when for 12 hours out of 24, men are locked up in cells without light, sometimes three or four together, sometimes even from 40 to 50, nothing but the worst results can be expected. It is quite impossible that even common order or propriety can be preserved. Immoral communication must neutralize any 'good influence which the prisoners may have received during the day. The greatest contamination must be the result of such an arrangement, and at the same time the deterrent effect of punishment is much lost, as solitude is greatly dreaded by this class of prisoners. Not only are the moral effects of the existing system very injurious, but also the physical. The various prison reports frequently speak of a dreadful mortality decimating the jails, or even carrying off one fourth of the whole number of prisoners. This must be chiefly due to the sleeping arrangements, which bring persons of poor or even of bad constitutions into injurious proximity with each other. Over-crowding the jails appears to be the usual cause of any great mortality, as, in other respects sanitary arrangements are carefully attended to in other jails I visited.

The construction of separate sleeping cells in all the jails would, of course, involve considerable expense,

but this would be in most cases greatly lessened by employing the labour of the prisoners. In many of the jails which I visited a sufficient number of cells could be erected without any other cost but that of material. Still whatever may be the outlay needed, it is evident that it should not be any impediment in the way of doing what is so important, both for the moral and the physical welfare of the prisoners.

The want of any arrangements for securing instruction to the prisoners is also a great evil. It is now an acknowledged principle in the treatment of prisoners that every means practicable, should be afforded them of leaving the jail better members of society than when they entered; instruction is evidently a most important means of securing this, especially in the case of these prisoners. We cannot give them religious instruction, but we can give them that teaching and that moral influence which may enable them both to know and to do their duty. In no jails that I visited was there any place provided for instruction, nor was there any school master on the staff. The Jail Regulations did not make any provisions for these, or for any time when instruction could be given to the prisoners. The teaching given in the Alipore Jail cannot be regarded as an exception, because this is not universal, and is chiefly with a view to enable the prisoners to do such work as requires a knowledge of reading and writing.

I would beg respectfully to suggest that regular instruction should be made an essential part of the prison discipline of every jail. To effect this, the hours of labour need not be shortened, as three hours could advantageously be deducted from those spent in sleep; a proper school-room and apparatus would require to be provided for, and especially a suitable number of teachers.

The removal of the long sentenced prisoners from the common jails, which is, I am informed, under contemplation, will doubtless facilitate the adoption of both of these changes, and in many ways be a considerable advantage.

ಚಿಲ್ಲರೆ ವಿಷಯ.

ಸ್ತ್ರೀ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸದ ಸಂಗತಿ.

ಮಿಸ್ ವೇರೇ ಕ್ಯಾರಿಪೆಂಟರಿ ಯೆಂಬಾಕೆಯಿಂದ ಇಂಥ ದೇಶದ ರೈಟಿಂಗ್ ಸರೇಬಿಲ್ ಗವರ್ನರ್ ಜನರಲ್ ಇನ್ ಕಾರ್ಪೊರೇಷನ್ ಆಫ್ ಇಂಡಿಯಾ ಡಿಪಾರ್ಟ್ ಮೆಂಟ್ ನಲ್ಲಿ ಇದುವೇ ಕಲಿಕೆ.

ನಾನು ಈ ದೇಶದಲ್ಲಿರುವಾಗಲೇ ನನಗೆ ತಿಳಿದ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಈ ರೀತಿ ನನ್ನ ತಾತ್ಪರ್ಯವನ್ನು ಸೂಚಿಸಬೇಕೆಂದು ತಾವು ಅಪೇಕ್ಷಿಸಿದ ಪ್ರಕಾರ ಇದರ ಸಂಗಡ ಕೆಲವು ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಕೃತವದಿಸುತ್ತೇನೆ. ಸ್ತ್ರೀ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿಯೂ ಪೈದಿಗಳ ಅಧಿಕಾರವೂ ವಿಷಯದ ಯೂ ಪೂರೈಸೇ ನಾನು ವಿಶೇಷವಾದ ಅನುಭವವೇ

ನ್ನು ಪಡೆಯದೇ ಇದ್ದರೆ ಇಂಥ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟು ಸ್ವಲ್ಪ ಕಾಲ ವಾಸ ಮಾಡಿದ್ದರಲ್ಲಿ ಸದರೇ ಅಂಶಗಳನ್ನು ತಮಗೆ ವಿಜ್ಞಾಪಿಸುವದಕ್ಕೆ ನಾನು ಅನುಮಾನಿಸಬೇಕಾಗಿರುವದು. ಆ ಅನುಭವದಿಂದ ಯಾವದಾಗುವ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ನಾನು ನಿಗ್ಗೇ ಇಡಬೇಕಾಯಿತೋ ಆಯಾ ವಿಷಯದ ಸಂರಂಜನವನ್ನು ಸುಲಭವಾಗಿ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕೆ ಕಕ್ಕಳಾದನು. ಪ್ರತಿ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿಯೂ ದೈವಾತ್ಮ ನನಗೆ ತಟಸ್ಥ ಸಿದ ಮೂಹತದಾರಾಗಿಯೂ, ವಿವೇಕಿಗಳಾಗಿಯೂ, ಇರುವ ಜನಗಳ ಅಭಿಪ್ರಾಯಕ್ಕೆ ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಅನುಗುಣವಾಗಿಯೇ ಇರುತ್ತದೆಂದು ಖುತಪಡಿಸುವದಕ್ಕೆ ಸಂತೋಷಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಸ್ತ್ರೀ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸದ ವಿಷಯ.

ನಾನು ಇಂಥ ದೇಶಕ್ಕೆ ಬಂದದ್ದಕ್ಕೆ ಇದೇ ಮುಖ್ಯೋದ್ದೇಶವು ಈ ದೇಶದ ಸ್ತ್ರೀಯರ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಇಲ್ಲದೇ ಇರುವ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಅದಕ್ಕೆ ವುಂಟಾಗಿರುವ ಸಂಕಟಗಳನ್ನು ನಾನು ಇಂಗ್ಲಾಂಡಿನಿಂದ ಹೊರಡುವದಕ್ಕೆ ಪೂರೈಕೆ ಮಾಡಿ ತಿಳಿದಿದ್ದೆನು. ಮತ್ತು ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಹಿಂದೂ ದೊಡ್ಡ ಮನುಷ್ಯರ ಶಾತತ್ಯಗಳು ಬಹಳವಾಗಿ ಬದಲಾಯಿಸುತ್ತಾ ಇದೆಯೆಂತಲೂ, ಹಿಂದೂಗಳಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ವಿವೇಕಿಗಳಾದಂಥವರು ತಮ್ಮ ಜನಗಳಲ್ಲಿ ಇನ್ನುಮೇಲೆ ಗಂಪುಳ್ಳ ಹೆಂಡತಿಯರಾಗುವರೂ ಮಕ್ಕಳು ತಾಯಿಗಳಾಗುವರೂ ಸಹ ಮುಖ್ಯವಾದ ತಮ್ಮ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ತಕ್ಕ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಚೆನ್ನಾಗಿ ನೆರವೇರಿಸುವದಕ್ಕೆ ವಳ್ಳೇ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸದ ದೆಸೆಯಿಂದ ಸಮರ್ಥರಾಗಬೇಕೆಂಬ ದೃಢವಾದ ಅಪೇಕ್ಷೆಯು ಸದರೇ ಹಿಂದುಗಳ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಗೊಂಡಿರುವಂತೆಲೂ ಸಹ ನಾನು ಖಲಿಸು. ನಾನು ಯಾವ ವುಪಾಯವನ್ನೂ ಆಲೋಚಿಸಿಕೊಂಡು ಬರಲಿಲ್ಲವು. ಆದರೆ ನೆಟಿವ್‌ಗಳಿಗೆ ವುಂಟಾಗಿರುವ ಕೊರತೆಯನ್ನು ತಿಳಿಯಬೇಕೆಂತಲೂ ಯಾವ ರೀತಿಯಾಗಿ ಈ ಕೊರತೆ ನಿವೃತ್ತಿ ಯಾದೀತೋ ಅದನ್ನು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂತಲೂ ಅಪೇಕ್ಷೆಯುಂಟಾಯಿತು.

ಗುಜರಾತ್ ಶೀಮೆಯಲ್ಲಿ ಅಹಮದಾಬಾದ್ ಯೆಂಬ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ನಾನು ಮೊದಲು ಬಂದೆನು. ಈ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಗಳ ಸ್ಥಿತಿಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿಯೂ ಸ್ತ್ರೀ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸದ ಅವಶ್ಯಕತೆಯನ್ನು ಜನಗಳು ಗಣಿಸುವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿಯೂ ವಿಶೇಷ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯುಂಟಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಈಗ್ಯ ಭುವಾರು ಎಲ್ಲ ವೆರುಪಗಳ ಕೆಳಗೇನೇ ಸ್ತ್ರೀ ವಿದ್ಯಾಶಾಲೆಗಳು ಸ್ಥಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟು ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಪೋದುವಂತವರ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿ ಅಂಥಾ ಪಾಠಶಾಲೆಗಳ ದೆಸೆಯಿಂದ ವುಂಟಾದ ಪ್ರಯೋಜನಗಳು ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತವೆ. ಇವುಗಳ ಪೈಕಿ ವುತ್ರಮವಾದ ವುಂದು ಪಾಠಶಾಲೆಯನ್ನು ನೋಡಿದ್ದರಲ್ಲಿ ನನಗೆ ವುಂಟಾದ ಶಾತ್ವರ್ಯವು, ಸುರಾತ್, ಮುಂಬೈ, ಪೂನಾ, ಮದರಾಸ್ ಮತ್ತೆ ಕಲೆಕ್ತಾ ಈ ಸ್ಥಳಗಳಿಗೆ ನಾನು ಈಚೆಗೆ ಹೋಗಿ ನೋಡಿದ್ದರಿಂದ ಸಿರಪಟ್ಟದ್ದಲ್ಲದೆ ನಾನು ಕಂಡು ಮೊತಾಡಿದಂಥಾ ವಿವೇಕಿಗಳಾದ ನೆಟಿವ್‌ ದೊಡ್ಡ ಮನುಷ್ಯರು ಹೆಂಗಸರೂ ಯಾವ ತಾತ್ಪರ್ಯ ಪಡೆದಿರುತ್ತಾರೋ ಅದಕ್ಕೆ ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಅನುಗುಣವಾಗಿಯೇ ಯಿರುತ್ತದೆ.

ಯಿಲ್ಲಿಯೂ ವಿದ್ಯೆ ಹೇಳುವ ಹೆಂಗಸರು ಯಿಲ್ಲದೇ ಯಿರುವದರಿಂದ ಸ್ತ್ರೀ ವಿದ್ಯಾಶಾಲೆಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗು ಅವುಗಳು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಲ್ಪಡುವದಕ್ಕೂ ಸಹ ಪ್ರಬಲವಾದ ಆತಂಕವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಪಾದರಿಗಳ ಪಾಠಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ವಿನಾ ಮತ್ತೆಲ್ಲಿಯೂ ತಯಾರಾಗಿ ವಿದ್ಯೆಹೇಳತಕ್ಕ ಹೆಂಗಸರು ದೊರೆಯುವದು ದುರ್ಲಭವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡ ಅಂಥವರು ಜೇಕಾದಷ್ಟು ಮಂದಿ ಕಿಕ್ಕು ವದಿಲ್ಲ ಬಾಲಿಕಾ ಪಾಠಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಗಂಡುಸರಾದ ಉಪಾಧ್ಯರೇ ವಿದ್ಯೆ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ ಈ ಅಂಶ ಬಹಳ ಹಾನಿಕರವಾದ್ದೆಂದು ಯೀಸೈಕ್ ರುಗಳ, ವಿವೇಕಿಗಳಾದ ನೆಟಿವ್‌ ದೊಡ್ಡ ಮನುಷ್ಯರೂ ಮಕ್ಕಳು ತಾಯಿಗಳೂ ಬಹುಕಾಲದಿಂದ ಆಲೋಚಿಸುತ್ತಾರೆ ಆದರೆ ಈಗಿನ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಹಾನಿಯನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುವದು ಶಕ್ಯವಾಗಿರುವದಿಲ್ಲವು.

ಅಂಥಾ ಕ್ರಮದ ದೆಸೆಯಿಂದ ವುಂಟಾಗುವ ಫಲವು ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿಯೇ ಯಿರುತ್ತದೆ. ಸಂಣ ಹುಸುಗೀರು ಕ್ರಮವಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯೆ ಹೇಳಿಸಿದರೆ ಯಷ್ಟು ಕಾಲ ಪೋದುವರೋ ಅದಕ್ಕೆಂತ ಮುಂದಾಗಿಯೇ ಪಾಠಶಾಲೆಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬಿಡುತ್ತಾರೆ ವಿದ್ಯೆ ಕಲಿಸುವ ಹೆಂಗಸರಿಂದಲೇ ಹುಡುಗರಿಗೆ ವುಂಟಾಗತಕ್ಕ ವಳ್ಳೇನತೆಗೂ ಗುಣಗಳಿಗೂ ಖುದ್ದಾಂಗವಾಗಿ ತಕ್ಕ ಕಾರಣವಿಲ್ಲದೇ ಯಿರುತ್ತದೆ. ಹೆಂಗಸು ಯಾವ ಪದವಿಯಲ್ಲಿರುವಂಥಾವಳಾಗಿ ಅವಳಿಗೆ ನಾಜಾಕಾದ ವೇಷ ಭಾಷೆಗಳನ್ನು ಕಲಿಸುವದು ಹೊಲಿಗೆ ಕಲಿಸುವನ್ನು ಕಲಿಸುವದು ಸಹ ಬಹಳ ಮುಖ್ಯವಾದಾಗ್ಯೂ ಅವುಗಳನ್ನು ವುಪೇಕ್ಷಿಸಬೇಕಾಯಿತು. ಇಂಗ್ಲಾಂಡ್ ಶೀಮೆಯಲ್ಲಿ ಯೇರ್ಪಟ್ಟಿರುವಂಥಾ ಬಾಲಶಿಕ್ಷಣವು ಕಲಿಸುವಂಥಾ ರೀತಿಯೂ ಸರಸವಾದ ಕ್ರಮವೂ ಯಾವ ಹುಡುಗರಿಗೆ ಕೇವಲ ವುಪಯುಕ್ತವಾಗಿರುವದೋ ಅಂಥಾ ಅನೇಕ ಹುಡುಗರು ತಮ್ಮ ಬಾಲಜೋಧಿಗೆ ತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲದೇ ಯಿರುವ ಪಾಠಗಳಿಗೆ ಕಿವಿಕೊಡದೇ ಕೂತಿರುತ್ತಾರೆ. ಈ ಪಾಠಶಾಲೆಗಳನ್ನು ನೋಡಿದ ಮೊತ್ತದಿಂದಲೇ ಹಿಂದೂ ಹುಡುಗರು ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಹುಡುಗೀರಂತೆ ಬುದ್ಧಿ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯವನ್ನು ಪಡೆಯುವದಕ್ಕೆ ಸಮರ್ಥರೆಂಬ ಅಂಶದಲಿ ಸಂಶಯಿಸಬೇಕಾಗಿರುವದು. ಆದರೆ, ಅನ್ನು ಹಾಕಿ ಪೋದುವ ಹೇಳುವಂಥಾವುಗಳಾಗಿಯೂ, ಹೆಂಗಸರು ವುಪಾಧ್ಯರಾಗಿಯೂ ಯಿರುವ ಪಾದರಿಗಳ ಪಾಠಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಹುಡುಗೀರ ಸ್ಥಿತಿ ಕೇವಲ ವ್ಯತ್ಯಸ್ತವಾಗಿರುವದರಿಂದ ಹಿಂದೂ ಹುಡುಗೀರು ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಹುಡುಗರಿಗೆ ಸರ್ವಾಂಶದಿಂದಲೂ ಸಮಾನರಾಗಿಯೂ ಕೆಲವಂಶಗಳಲ್ಲಿ ಅಧಿಕರಾಗಿಯೂ ಆಗುವದಕ್ಕೆ ಯುಕ್ತವಾಗಿ ವಿದ್ಯೆಕಲಿಸುವ ಕ್ರಮವೊಂದೇ ಅಪೇಕ್ಷಿತವೆಂದು ನನಗೆ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ತೋರ ಬಂತು.

ಇಂಥ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಈಗಿನ ಸ್ತ್ರೀ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸದ ಸ್ಥಿತಿ, ವಿದ್ಯೆ ಹೇಳತಕ್ಕ ಹೆಂಗಸರಗಳನ್ನು ಯಿಡುವದರಿಂದಲೇನೇ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಾಗ ಬಹುದು. ವಿದ್ಯೆ ಹೇಳುವ ಬಗ್ಯೆ ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ತಯಾರ್ ಮಾಡುವದಕ್ಕಾಗಿ ವುಂದು ಪಾಠಶಾಲೆಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವದರಿಂದಲೇ ವಿದ್ಯೆ ಹೇಳತಕ್ಕ ಹೆಂಗಸರು ಕಿಕ್ಕು ವರು.

ಇಂಥ ಗವರ್ನಮೆಂಟಿನವರು ಬಹಳ ದಿನಗಳಿಗೆ ಪೂರ್ವವೆ, ಗಂಡು ಹುಡುಗರು ವೋದತಕ್ಕ ಪಾಠಶಾಲೆಗಳಿಗೆ ಗಂಡುಸರಾದ ವುಪಾಧ್ಯರನ್ನು ತಮಾರ್ ಮಾಡುವ ಬಗ್ಯೆ ಈ ಕ್ರಮವನ್ನು

ಯೇರ್ಪಡಿಸಿ ಯಿದ್ದಾರೆ. ಗಂಡು ಹುಡುಗರ ಪಾಠಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಮರ್ಥರಾದ ವುಪಾದ್ಯರಿದ್ದಾರೆ. ಆದರಿಂದ ಹುಡುಗರು ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಯಾರಾಗುತ್ತಾರೆ. ಯಿದೇ ಕ್ರಮವನ್ನೇ ಬಾಲಿಕಾ ಪಾಠಶಾಲೆಗಳಿಗೂ ಅವಲಂಬಿಸಿದ ಪಕ್ಷಕ್ಕೆ ಈ ಕ್ರಮ ಚೆನ್ನಾಗಿ ನಡೆಯುವದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಕಾಲವಾದ ಬಳಿಕ ಅಂಥಾ ಫಲವೇ ಲುಂಟಾಗುವದೆಂಬದಕ್ಕೆ ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲವು. ಬಂಗಾಳೀ ಶಿಷ್ಯಿಯ ಕೆಲವು ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಬಾಲ ಔಷ್ಣಿಕ ಪಾಠಶಾಲೆಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ವಿದ್ಯೆ ಹೇಳತಕ್ಕವರನ್ನು ವದಗಿಸುವ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು ನಡೆದವು. ಆದರೆ, ಇನ್ನು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಕ್ರಮ ಯೇರ್ಪಡಬೇಕಾದ್ದು ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿರುತ್ತೆ.

ಈ ಕ್ರಮವನ್ನು ಅನುಸರಿಸುವ ಅಂಶದಲ್ಲಿ ಯಿದುವರಿಗೆ ಗವರ್ನಮೆಂಟಿನವರು ಹಿಂದೆಗದರಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸಲಾದೆನು. ಹಾಗೆ ಗವರ್ನಮೆಂಟಿನವರು ಹಿಂದೆಗದ ಅಂಶದಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ಲುಂಟಾದ ಅನಾಸ್ಥೆಯಿಂದ ಬೇರೆ ಹಾಗೆ ಮಾಡಿದವರಲ್ಲವು. ಪರಂತು ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಥಮತಃ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುವದಕ್ಕೆ ಪೂರ್ವವೇ ವಿವೇಕಿಗಳಾದ ನೇಟಿವ್‌ಗಳು ಅಂಥಾ ಪಾಠಶಾಲೆಗಳಿಲ್ಲದ ಕ್ಕಾಗಿ ನಿಜವಾಗಿ ಚಿಂತೆ ಪಡುತ್ತಾರೆಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿ ತಿಳಿಯುವ ಆಪೇಕ್ಷೆಯಿಂದ ಆ ಮೇರೆ ಹಿಂದೆಗೆಯಬಹುದು. ಮದರಾಸ್, ಮುಂಬೈ ಪ್ರೆಸಿಡೆನ್ಸಿಗಳಲ್ಲಿ ವಿವೇಕಿಗಳಾದ ನೇಟಿವ್ ದೊಡ್ಡ ಮನುಷ್ಯರು ಬರವಣಿಗೆಯ ಮೂಲಕ ನನಗೆ ತಿಳಿಸಿದ ಪ್ರಕಾರ, ಅಂಥಾ ಪಾಠಶಾಲೆಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವದಕ್ಕೆ ಬಹಳ ಕುತೂಹಲ ವುಳ್ಳವರಾಗಿದ್ದಾರೆಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದೆನು. ಅಹಮದಾಬಾದಿನಲ್ಲಿಯೂ, ಮದರಾಸ್‌ನಲ್ಲಿಯೂ ಯಿದಕ್ಕೆ ಪೂರ್ವವೇ ಆಯಾಸ್ಥಳದ ಗವರ್ನಮೆಂಟಿನವರಿಗೆ ಅರ್ಜಿಗಳು ಬರದು ಕೊಂಡರು. ಕಲೆಕ್ಟರಿಯಲ್ಲಿ ಗೌರವ್ಯಾದವರನ್ನೇಕರು ಅಂಥಾ ಪಾಠಶಾಲೆಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಬೇಕೆಂದು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವದಲ್ಲದೆ ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ತಾಲ್ಲೂಕ್‌ಜಾತ್‌ಗಳ ಪೈಕಿ ಮುಖ್ಯಗಳಾದ ಅನೇಕಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಅಂಥಾ ಪಾಠಶಾಲೆಗಳಿಲ್ಲದೇ ಯಿರುವದಕ್ಕಾಗಿ ಜನಗಳು ಬಹಳ ವಿಷಾದಿಸುತ್ತಾರೆಂದು ಗವರ್ನಮೆಂಟಿಗೆ ಅರ್ಜಿ ಬರದುಕೊಂಡರು. ಗಂಡುಸರಾದ ವುಪಾದ್ಯರನ್ನು ತಯಾರ ಮಾಡತಕ್ಕ ಪಾಠಶಾಲೆಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಲುಂಟಾಗುವ ಸಂಕಟಗಳಿಗಿಂತಲೂ ವಿದ್ಯೆ ಹೇಳುವ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಂಗಸರನ್ನು ತಯಾರ ಮಾಡುವಂಥಾ ಪಾಠಶಾಲೆಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವದರಲ್ಲಿ ಲುಂಟಾಗುವ ಸಂಕಟಗಳು ಬಹಳ ಪ್ರಬಲಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆಂದು ನಾನು ಬಲ್ಲೆನು. ತಕ್ಕ ಪ್ರಾಯ ಬಂದ ಹಿಂದೂ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಅಜ್ಞಾನವೊಂದು ಪ್ರತಿಬಂಧಕವು. ವಿಧವೆಯರು ವಿನಾ ವಿದ್ಯೆ ಹೇಳುವದಕ್ಕೆ ತಯಾರಾಗುವ ಬಗ್ಗೆ ಕತ್ತರಾಗಿಯೂ, ಯಿದ್ಯತ್ಯವಾಗಿಯೂ, ಯಿರುವ ಯಿತರ ಹೆಂಗಸರು ಸಿಕ್ಕುವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಲುಂಟಾದ ಪ್ರಯಾಸವು ಮತ್ತೊಂದು ಅಂತರಾಯವಾಗಿರುತ್ತೆ. ಯಿವುಗಳನ್ನು ಇತರ ಪ್ರತಿ ಬಂಧಕಗಳನ್ನೂ ಕುರಿತು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಅಲೋಚಿಸಿದೆನು, ಮತ್ತು ಈ ಶಿಷ್ಯಿಯೊಳಗೆ ಆಯಾ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ಅನುಭವಶಾಲಿಗಳಾದ ಜನಗಳ ಸಂಗತ ಪರ್ಯಾಲೋಚಿಸುವಲ್ಲಿ ಅಂಥಾ ಪ್ರತಿಬಂಧಕಗಳಿಲ್ಲವು ನಿವೃತ್ತಗಳಾಗಿ ಬಹುದೆಂದು ನನಗೆ ತಿಳಿಸಿದರು.

ಸ್ಥಾಪಿಸಲ್ಪಡತಕ್ಕದ್ದೆಂದು ಕೋರುವಂಥಾ ಪಾಠಶಾಲೆಯ ಸಾಮಾನ್ಯಗಳಾದ ಪ್ರಕಾರಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಈ ಕೆಳಗೆ ಬರುವ ಅಂಶವನ್ನು ವಿಜ್ಞಾಪಿಸಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಾಥಮಿಕವಾಗಿ ಸುತ್ತಿನೆ. ಪರಂತು, ಯೆಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಈ ವಿದ್ಯಾಶಾಲೆಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಮತ ಸಂಗತಿಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸುವದಿಲ್ಲವೆಂಬ ಗವರ್ನಮೆಂಟಿನವರ ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು ಬಿಡದೆ; ಅವಲಂಬಿಸತಕ್ಕದ್ದು. ಅಂಥಾ ಪಾಠಶಾಲೆಯಲ್ಲಿಯ ಪ್ರತಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯೂ ಮತವಿಷಯದ ಪಡೆದಿರುವ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ಪುರಸ್ಕರಿಸಬೇಕಾಗಿರುವಲ್ಲಿ ಪಾಠಶಾಲೆಯೊಳಗೆ ಯಿರುವಾಗ ಯಾವ ಮನುಷ್ಯನು ಅನ್ಯಮತವಂ ಪ್ರವೇಶಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಕೂಡದು. ಆಯಾ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾದ ಅವಶ್ಯಕಾಂಶವಿರುವದು ಮತ್ತು ಆಯಾ ವಿಶೇಷ ವಿದ್ಯಮಾನಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಯೇರ್ಪಡುವ ಷರತ್ತೇಕಾಗಿರುವದು. ಆದರಿಂದ ಪ್ರತಿ ಪಾಠಶಾಲೆಯನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪವಾಗಿ ಆರಂಭಿಸಿ ಇದನ್ನು ಕ್ರಮವಾಗಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಗೆ ತರುವ ಅಂತರ ಯೆಷ್ಟು ನಿಗ್ಗೇ ಯಿಡಬೇಕೋ ಮಿತವ್ರಯದಲ್ಲಿಯೂ ಅಷ್ಟು ನೀ ಯಿಡುವದು ವಳ್ಳೇದು:—

ವಿದ್ಯೆ ಕಲಿಸುವ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಂಗಸರನ್ನು ತಯಾರ್ಪಡತಕ್ಕ ಪಾಠಶಾಲೆಯ ಸ್ಥಾಪನೆಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸಲಹೆಗಳು.

ಮೊದಲನೇದು—ಮಮಾರಿ ಜನ್ನರನು ಮಂದಿ ಕ್ರಿಸ್ತಿಯನ್ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಮೇಲ್ ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡತಕ್ಕ ವೊಬ್ಬ ಹೆಂಗಸೂ ನಡೆಯಿತಕ್ಕ ಬಗ್ಗೆ ವಸತಿಯಾದ ಲೊಂದು ಮನೆಯನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಬೇಕು. ಕ್ರಿಸ್ತರಲ್ಲದ ಖೆಟಿವ್ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಬೇಕಾದಾಗ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಅನ್ನ ಹಾಸುವ ಬಗ್ಗೆ ಯೇರ್ಪಡುಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ಜಮೀರಾದಂಥ ಬೆಂಚುಗಳು ವಗೈರೇ ಸಾಮಾನುಗಳು ಅನ್ನಹಾಸಿಸುವದು ಹುಸಿಗರು ಮತಕ್ಕೆ ಬರತಕ್ಕದ್ದು ಈ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಪಾಠಶಾಲೆಗಳ ಇನ್‌ಸ್ಪೆಕ್ಟರ್‌ಗಳು ಯೇರ್ಪಡುಗಳನ್ನು ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು.

ಯರಡನೇದು—ಪಾಠಶಾಲೆಯನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡುವದರಲ್ಲಿ ಗವರ್ನಮೆಂಟಿನವರಿಗೆ ಜವಾಬ್ದಾರಳಾಗಿ ಮೇಲ್ ವಿಚಾರಣೆಯ ಮಾಡತಕ್ಕ ಹೆಂಗಸನ್ನು ಇಂಗ್ಲಾಂಡಿನಿಂದ ಕರೆಸತಕ್ಕದ್ದು. ಈಕೆಗೆ ಅನ್ನ, ಯಿರುವದಕ್ಕೆ ಸ್ಥಳ, ಯಿವು ಶಿವಾಯಿ ಪ್ರಾಯಶಃ ಮಾಹೆಯಾನಾಂರೆ ರೂಪಾಯಿಗಳ ತಲಬ್ಬೆಯಿರತಕ್ಕದ್ದು. ಮತ್ತು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ತಯಾರ ಮಾಡತಕ್ಕ ಬಗ್ಗೆ ಕೇವಲ ಯೋಗ್ಯಳಾದ ವೊಬ್ಬ ಹೆಂಗಸನ್ನೂ ಕರೆಯಿಸತಕ್ಕದ್ದು. ಈಕೆಗೆ ಅನ್ನ, ಜೂ ಮನೆ ಶಿವಾಯಿ ತಿಂಗಳಿಗೆ ಪುಮಾರಿ ಲೀಂ ರೂಪಾಯಿ ತಲಬ್ಬೆಯಿರತಕ್ಕದ್ದು. ಈ ಯಿಬ್ಬರಿಗೂ ವಿಲಾಯತಿಯಿಂದ ಬರುವದಕ್ಕೆ ದಾರಿ ಖರ್ಚನ್ನು ಕೆಲವು ಪರಶು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಕೊಡತಕ್ಕದ್ದು.

ಮೂರನೇದು—ತಯಾರಾಗತಕ್ಕ ಬಗ್ಗೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಾಗ ಬೇಕೆಂದು ಕೋರುವಂಥಾ ಜನರು ಇನ್‌ಸ್ಪೆಕ್ಟರ್‌ಗೆ ಬರದುಕೊಂಡು ತಾವು ಪ್ರೋದಬೇಕೆಂತಲೂ ಉಪದ್ಯರಾಗಿ ತಪ್ಪದೇ ತಯಾರಾಗ ಬೇಕೆಂತಲೂ ಯಿರಾದೆ ಪಡುವಾಗಿ ಅವರಿಗೆ ಸಮ್ಮತಿ ಪಡಿಸತಕ್ಕದ್ದು. ಅವರುಗಳಿಗೆ ಪಾಠಶಾಲೆ ಉಲ್ಲೇಖವಾಗ್ಯೆ ಅನ್ನ ಹಾಸಿ ವಿದ್ಯೆ ಹೇಳ

ಲ್ಪಡುವದು. ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳೆಲ್ಲಾ ಈ ದೇಶ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಕಲಿಯಬೇಕು. ನೇಟಿವ್ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಕಲಿಯತಕ್ಕದ್ದು.

ನಾಲ್ಕನೇದು—ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿಯ ಯಾವ ಬಾಲಿಕಾ ಪಾಠಶಾಲೆಗಳನ್ನಾದರೂ ವಿದ್ಯೆ ಹೇಳತಕ್ಕವರನ್ನು ತಯಾರಿ ಮಾಡತಕ್ಕ ಬಗ್ಗೆ ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಆದರಿಂದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ತಾವೇ ಸ್ವಯಂ ಪಾಠಶಾಲೆಗಳನ್ನು ಚಾರ್ಜ್ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕೆ ಪೂರ್ವವೇ ಈಗ ಗಂನುಸರು ವಿದ್ಯೆ ಹೇಳುವ ಪಾಠಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಯೋಜನಕರವಾದ ವ್ಯಾಪಕತೆಯನ್ನೂ ವಹಿಸುವರು.

ಸಾಮಾನ್ಯ ಯೇರ್ಪಾಡಿಗೆಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ವಿಜ್ಞಾನಮತದರ ದೆಸೆಯಿಂದ ತಮಗೆ ತೊಂದರೆ ಕೊಡಬಾರದೆಂದು ಯೋಚಿಸಿ ತಪ್ಪಿನೀತಿಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಲಿಲ್ಲವು. ಪರಂತು ಪ್ರತಿ ವಿಷಯವನ್ನು ಜಾಗ್ರತೆಯಿಂದ ಆಲೋಚಿಸಿ ಯಿರುವದಲ್ಲದೆ ಯಿನ್ನೇನಾದರೂ ತಪ್ಪಿನೀತಿ ಜರೂರಿಲ್ಲದ ಪಕ್ಷಕ್ಕೆ ಅದನ್ನೂ ತಿಳಿಸುವದಕ್ಕೆ ನನಗೆ ಬಹಳ ಸಂತೋಷವುಂಟು.

ರಿಫಾರ್ಮೇಟೋರಿ ಸ್ಕೂಲ್ಸ್ ಎಂಬ ಪ್ರೈದಿಗಳನ್ನು ತಿದ್ದಿ ತಯಾರಿ ಮಾಡುವಂಥಾ ಪಾಠಶಾಲೆಗಳು ಮತ್ತು ಸೆರೆಟಿಫಿಕೇಟೆ ಕೊಡಲ್ಪಟ್ಟ ಇಂಡಸ್ಟ್ರಿಯಲ್ ಸ್ಕೂಲ್ ಎಂಬ ಕಠಿರ ಕ್ರಮವನ್ನು ಕಲಿಯುವ ಪಾಠಶಾಲೆಗಳು.

ಈ ಎರಡು ಬಗೆ ಪಾಠಶಾಲೆಗಳು ಯಿಗ್ಗೆ ಅನೇಕ ವರುಷಗಳ ಕೆಳಗೇನೇ ಇಂಗ್ಲಾಂಡ್ ಶೀಮೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟವೆ ಆದರಿಂದ ಉಂಟಾದ ಪ್ರಯೋಜನವನ್ನು ಎಲ್ಲರೂ ಅಂಗೀಕರಿಸಿ ಇರುತ್ತಾರೆ.

ಆ ಪಾಠಶಾಲೆಗಳು ನೀತಿ ವಿಷಯದಲ್ಲಿಯೂ, ಕಠಿರ ಕ್ರಮ ಪಡತಕ್ಕ ವಿಷಯದಲ್ಲಿಯೂ ಶಿಕ್ಷಿತರಾಗಿರುವಂಥಾ ಪ್ರಾಯದವರಾದ ಪ್ರೈದಿಗಳಿಗೆ ಜೈಲ್‌ಗಳು ತಕ್ಕದಲ್ಲವೆಂಬ ನ್ಯಾಯದ ಮೇಲೆ ಸದರಿ ಪಾಠಶಾಲೆಗಳು ಸ್ಥಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟವೆ.

ಅಂಥಾ ಪಾಠಶಾಲೆಗಳು ಇಂಡ್ಯ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಲ್ಪಡಬೇಕಾದ ಅವಶ್ಯಕ ಬಹಳ ಇರುವಂತೆ ಕಾಣುತ್ತೆ. ತಿದ್ದಿ ತಯಾರಿ ಮಾಡತಕ್ಕ ಪಾಠಶಾಲೆಗಳು, ಬಂದಿಖಾನೆಯೊಳಗೆ ಇದ್ದಂತಾ ವಯಸ್ಸು ಸಂದವರಾಗಿಯೂ ಕಠಿರರಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಪ್ರೈದಿರಿಗೂ ಇಂಡಸ್ಟ್ರಿಯಲ್ ಸ್ಕೂಲ್ ಎಂಬ ಕಠಿರ ಕ್ರಮ ಪಡತಕ್ಕ ಕ್ರಮವನ್ನು ಕಲಿಯುವ ಪಾಠಶಾಲೆಯು ತಪ್ಪಿತಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾಗತಕ್ಕ ಪೋಕರಿ ಹುಡುಗರಿಗೂ ಇರತಕ್ಕದ್ದು.

ಈ ಎರಡು ಬಗೆಯವರ ಪ್ರೈದಿ ಅನೇಕರು ಇಂಡ್ಯ ದೇಶದ ಬಂದಿಖಾನೆಗಳಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತಾರೆ ಅಥವಾ ದೇಶವೆಲ್ಲಾ ತಿರುಗುತ್ತಾ ಇರುತ್ತಾರೆ. ಇಂಥಾವರನ್ನು ತಿದ್ದಿ ಬಳ್ಳೇ ಮಾರ್ಗಕ್ಕೆ ತರುವ ಬಗ್ಗೆ ಜೈಲಿ ಪ್ರವಾಗಿ ತರದೊಂದಿ ಮಾಡದೆ ಇದ್ದರೆ ಅವರುಗಳು ವಂಶ ಪರಂಪರೆ ಇಂದ ದುಷ್ಕರಾಗಿಯೇ ಆಗುವರು ಈ ಹುಡುಗರ ಪ್ರೈದಿ ಅನೇಕರು ಅನೇಕಾರ್ಥಿ ಜೈಲಿನಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದು ಯಾವದಕ್ಕೂ ತೆಗೆಸಿದವರಾಗಿ ಅವರ ಸದವಾಸ ಮಾಡಿದವರನ್ನೆಲ್ಲ ಕೆಡಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಸದರಿ ರಿಫಾರ್ಮೇಟೋರಿ ಮತ್ತು ಇಂಡಸ್ಟ್ರಿಯಲ್ ಪಾಠಶಾಲೆಗಳು ಇಂಗ್ಲಾಂಡ್ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಜನಗಳ ಸಹಾಯದಿಂದ ಸ್ಥಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟು ಪ್ರತಿ ಪ್ರೈದಿಯ ಸಂರಕ್ಷಣೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಟ್ರಿಜರಿಯಿಂದ ಮ್ಯಾನೇಜ

ರಿಗಳ ವಶಕ್ಕೆ ಕೊಡಲ್ಪಡುವ ಹಣಗಾಸಿನಿಂದಲೂ, ವಿಶೇಷ ಕರಾರಿನ ಮೂಲಕ ಕಾಂಟೇರೇಟೆ ಎಂಬ ದ್ರವ್ಯದಿಂದ ಕೊಡುವ ಮೊತ್ತದಿಂದಲೂ, ಜನಗಳು ತಾವಾಗಿ ಕೊಡುವ ದ್ರವ್ಯದಿಂದಲೂ ಕಾಪಾಡಲ್ಪಡುತ್ತವೆ. ಈಚೆಗೆ ಕಡೇಸಲ ಅದ ಸರ್ವನಲ್ಲಿ ಆಯಾ ಕ್ಲಾಸ್ ಪಾಠಶಾಲೆಗಳಿಗೆ ವೊಂದೊಂದು ಪೊಟ್ಟು ಆಕ್ಕು ಹುಟ್ಟಿತು.

ಈ ಇಂಡ್ಯ ದೇಶದ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾದ ಕ್ರಮ ಏರ್ಪಡಿಸಬೇಕಾಗಿರುವಂತೆಯೂ ಮತ್ತು ಗವರ್ನಮೆಂಟಿನವರು ಪ್ರಥಮ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಮಾಡತಕ್ಕದೆಂತಲೂ ತೋರುತ್ತೆ. ಇದಲ್ಲದೆ ಅಂಥಾ ಪಾಠಶಾಲೆಗಳನ್ನು ನಿಯಮಿಸಿ ಕೆಲವು ಮಟ್ಟಿಗೆ ಅವುಗಳನ್ನು ಪೋಷಿಸುವ ಬಗ್ಗೆ ಫೊಂದು ಕಾನೂನನ್ನು ಜಾರಿ ಮಾಡುವದರ ದೆಸೆಯಿಂದ ಗವರ್ನಮೆಂಟಿನವರು ಈಗ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಪಡಿಸಿದರೆ ಮ್ಯುನಿಸಿಪಲ್ ಇಲಾಖೆಯವರು ಜರೂರಾದ ಖರ್ಚುಗಳಿಗೆ ಕೊಡುವದಕ್ಕೂ ವಿಚಾರಣೆ ತೆಗೆದು ಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕೂ ಸಮರ್ಥರಾಗ ಬಹುದೆಂದು ತೋರುತ್ತೆ. ಪ್ರೈದಿಗಳಾಗಿರುವ ಜನಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಅಂಶದಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂಥಾ ಯೂರೋಪಿಯನ್ ಮತ್ತು ನೇಟಿವ್ ದೊಡ್ಡ ಮನುಷ್ಯರಿಗೆಲ್ಲ ಇಂಡ್ಯ ದೇಶದೊಳಗೆ ಅಂಥಾ ಪಾಠಶಾಲೆಗಳು ಇರುವದು ಅವಶ್ಯಕವೆಂಬ ತಾತ್ಪರ್ಯ ಹುಟ್ಟಿರುವಂತೆ ಕಾಣುತ್ತೆ. ಅನೇಕ ಕಾರಣಗಳಿಂದ ಈ ಪಾಠಶಾಲೆಗಳಿಗೆ ಯೆಷ್ಟು ಖರ್ಚು ಹಿಡಿಯುತ್ತೋ ಅಷ್ಟು ಖರ್ಚು ಇಂಡ್ಯ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಹಿಡಿಯತಕ್ಕ ಜರೂರಿಲ್ಲವು. ಹುಡುಗರು ಪಡುವ ಕಠಿರ ಕ್ರಮದಿಂದ ಪ್ರಾಯಶಃ ಅವರ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಆಗುವ ಖರ್ಚು ಯೇಳುವದೆಂದು ಕಾಣುತ್ತೆ.

ಆದ್ದರಿಂದ ಅಂಥಾ ಪಾಠಶಾಲೆಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವ ಬಗ್ಗೆ ಸಾಧ್ಯವಾದಷ್ಟು ತ್ವರೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಯತ್ನಪಡಬೇಕೆಂದು ನ್ಯಾಯವಿಧಾಯಕರಿಗೆ ನಾನು ವಿನಯವಾಗಿಯೂ, ಪರಂತು ಬಲವಾಗಿಯೂ ವಿಜ್ಞಾಪಿಸುತ್ತೇನೆ.

ರಿಫಾರ್ಮೇಟರಿ ಮತ್ತು ಸೆರೆಟಿಫೈ ಆದ ಇಂಡಸ್ಟ್ರಿಯಲ್ ಪಾಠಶಾಲೆಗಳನ್ನು ವಿಚಾರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಅಂಶದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಸಲಹೆಯನ್ನು ಇದರ ಸಂಗಡ ಕಳುಹಿಸುವಂತೆ ಆಪ್ತನೇ ಆಗಬೇಕು. ಇದರಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲಾಂಡ್‌ದೇಶದೊಳಗೆ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕವಾಗಿ ಯೇರ್ಪಡಿಸಿಯಿರುವ ಕ್ರಮದ ವಿವರಣೆ ಇದರಲ್ಲಿ ಅಪಗಿ ಇರುತ್ತೆ.

ಹೆಣ್ಣು ಪ್ರೈದಿರು.

ಕಲೆಕತ್ತೆಯಲ್ಲಿ ವಿನಾ ನಾನು ನೋಡಿದ ಮಿಕ್ಕ ಯೆಲ್ಲಾ ಜೇಯಿಲ್‌ಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ಹೆಣ್ಣು ಪ್ರೈದಿರು ಸಾಧಾರಣ ಜೇಯಿಲಿನ ಫೊಂದು ಭಾಗದಲ್ಲಿರುತ್ತಾರೆ. ಈ ಭಾಗ ಪ್ರಾಯಶಃ ಯೆಲ್ಲಕ್ಕಿಂತಲೂ ಕೆಟ್ಟ ಸ್ಥಳವಾಗಿರುತ್ತೆ, ಹಗಲಾಗಲಿ ರಾತ್ರಿಯಾಗಲಿ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿರತಕ್ಕ ಬಗ್ಗೆ ಯೇನೂ ನಿಬಂಧನೆ ಉಂಟಾಗಿರುವದಿಲ್ಲವು ಯಿವರುಗಳು ಗಂಡುಸರಾದ ಪಡರೇದವರ ವುಸ್ತು ವಾರಿಯಲ್ಲಿರುತ್ತಾರೆ, ಅವರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಕೆಲಸವಾದರೋ ಅವರಿಗೇನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಕಾರಣವಾದ್ದಲ್ಲವು. ಅವರಿಗೆ ವಿದ್ಯೆಯ ಬೋಧನೆ ಯೇನೂಯಿಲ್ಲ. ಫೊಂದು ಜೇಯಿಲಿನಲ್ಲಿ ಖೋನಿ ಮಾಡಿದವರು ಅಯಿದು ಮಂದಿ ಪೊಟ್ಟಾಗಿ. ಫೊಂದುಕಡೆ ಹಾಕಿದ್ದದ್ದನ್ನು ಕಂಡೆನು

ಹೆಂಗಸರು ಯಾವಾಗಲೂ ಅವರ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ನೋಡುವುದಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಫೊಂದು ಸಂಗತಿಯಲ್ಲಿ ನನಗೆ ತಿಳಿಯಬಂತೇನಂದರೆ, ಹೆಂಗಸರು ಆ ಖೈದೀರ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಕುಳಿತು ಕೊಳ್ಳುವುದು ಆಕೆ ಕೈವಾಗುವಷ್ಟು ಕಷ್ಟದ ಯುಕ್ತರಾಗಿದ್ದರಂತೆ.

ಇದರಿಂದ ಫುಟಾಗುವ ಫಲ ನಿಂತಾದ್ದೆಂದು ಸುಲಭವಾಗಿ ಪೂಹಿಸಬಹುದಾಗಿರುತ್ತದೆ, ಯಿದು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಾಗುವದಕ್ಕೆ ಅಸಾಧ್ಯವಾಗಿರುವುದು ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ಹೆಂಗಸರು ಕೆಟ್ಟು ಹೋಗುತ್ತಾರೆ, ಫೊಂದು ಜೇಯಿಲಿನಲ್ಲಿ ಹೆಂಗಸರಿಗೆ ವಳ್ಳೇ ತಿಂಡಿ ಸಿಕ್ಕುವದರಿಂದಲೂ ಖಂಡಿತವಾದ ಶಿಕ್ಷೆಯಿಲ್ಲದ್ದರಿಂದಲೂ ಬಂದೀಖಾನೆಯ ಭಯವೇ ಕುಡ್ಡಂಗವಾಗಿ ತಪ್ಪಿ ಹೋಗಿ ಅವರುಗಳು ಮಿಲಾನೀ ಆದ ಬಳಿಕಲೂ ಬಾರಿಬಾರಿಗೂ ವಾಪಸು ಬರುತ್ತಿರುವರಂತೆ.

ಇದು ಬಹಳ ಕೇಡಿಗೆ ಕಾರಣವೆಂದು ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತದೆ.

ನಾನು ಶ್ರುತಪಡಿಸುವದೇನಂದರೆ;

ಮೊದಲನೇದು-ಯುಕ್ತವಾದ ಮೇಲೆ ವಿಚಾರಣೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಾ ಯಿದ್ದ ಹೊರತು ಹೆಣ್ಣು ಖೈದೀರಲ್ಲ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಕೊಠಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಯಿರತಕ್ಕದ್ದು.

ಯೆರಡನೇದು-ಹೆಂಗಸರಾದ ಪಹರೇದವರು ಮಾತ್ರವೇ ಖೈದೀರಗಳ ವುಸ್ತುವಾರೀ ತೆಗೆದು ಕೊಳ್ಳತಕ್ಕದ್ದು. ಯಿವರುಗಳಿಗೆ ಮುಖ್ಯಸ್ಥಳಾದವಳು ಯುಕ್ತವಾದ ಶಿಕ್ಷಾಕ್ರಮವನ್ನು ನಡೆಸುವ ಬಗ್ಗೆ ಯೂರೋಪಿಯನ್ ಹೆಂಗಸಾಗರತಕ್ಕದ್ದೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ.

ಮೂರನೇದು-ಹೆಂಗಸರಿಗೆ ಕೊಡುವಂಥಾ ಕೆಲಸ ಯೆಂತಾದ್ದಾಗಿರಬೇಕೆಂದರೆ, ಅವರು ಮಿಲಾನೀ ಆದ ಬಳಿಕ ಅವರಿಗೆ ಜೀವನ ಮಾಡಿ ಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕೆ ವುಪಯೋಗಿಸತಕ್ಕದ್ದಾಗಿರಬೇಕು.

ನಾಲ್ಕನೇದು-ಅವರಿಗೆ ಕ್ರಮವಾದ ಬೋಧನೆ ಫುಟು ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು.

ಐದನೇದು-ಯಿವರುಗಳಿಗೆ ಪ್ರೀತಿ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ವಳ್ಳೇ ಧೈರ್ಯವನ್ನು ಫುಟುಮಾಡುವ ವುದ್ದೇಶ್ಯದಿಂದ ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್ ದೇಶದಲ್ಲಂತೆ ಯಿವರುಗಳನ್ನು ಬಂದು ನೋಡುವಂತೆ ಯೂರೋಪಿಯನ್ ಲೇಡಿಗಳನ್ನು ಪ್ರೇರಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

ಸೆಂಟ್ರಲ್ ಜೇಯಿಲಿಗಳು ಯಾ ಕಾರ್ವಿಕ್ಟ್, ಪ್ರಿಜೆನ್ಸ್.

ಬಹುಕಾಲ ನಜಾ ಹೊಂದಿದ ಖೈದೀರಿಗೋಸ್ಕರ ಈ ಬಂದೀಖಾನೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸುವಂತಾದ್ದು ಬಹಳ ಮುಖ್ಯವಾದ ಕಾರ್ಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದ ಸುಧಾರಣ ಬಂದೀಖಾನೆಗಳನ್ನು ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡುವದರಲ್ಲಿ ಈಗಿರುವ ವಿಶೇಷವಾದ ಪ್ರಯಾಸವು ನಿವೃತ್ತಿಯಾಗುವುದು ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ, ಅಯರ್ ಲ್ಯಾಂಡ್ ಶೀಮಿಯಲ್ಲಿ ಸೆರಿವಾಲ್ವರ್ ಕ್ರಾವ್ಟರ್ ಯೆಂಬವರ ವಿಚಾರಣೆಯಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಜೆನ್ನಾಗಿಯೇರ್ಪಟ್ಟ ಖೈದೀರಗಳನ್ನು ನದಿನತಕ್ಕಂತಾ ಕೇವಲ ಶ್ಲಾಘ್ಯವಾದ ಕ್ರಮವನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿ ನಡೆಸುವದಕ್ಕೆ ಅನಕಾಶವೂ ಫುಟಾಗುವದು. ಈ ಕ್ರಮಕ್ಕೆ ಯಿರುವ ಸ್ವಯಂಗಳು, ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ತಿಳಿದವರಾಗಿಯೂ, ಸಕಲ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾಗಿಯೂ ಯಿರುವ ಜನಗಳೆಲ್ಲರಿಂದಲೂ ಮತ್ತು ೧೮೬೩ನೇ ಇಸವಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಿಜೆನ್ಸ್ ಡಿಪಿಲ್ಟ್ ಯೆಂಬ ಬಂದೀಖಾನೆಯ ತರಬಿಯತ್

ಬಗ್ಗೆ ಯೇರ್ಪಟ್ಟ ರಾಯ್ ಕಮಿಷನ್ ಯೆಂಬ ಸಂಘದವರಿಂದಲೂ ಅಂಗೀಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟು, ಆ ನ್ಯಾಯಗಳ ತಪ್ಪೇಲನ್ನೂ ಅವುಗಳ ಉಪಯೋಗವನ್ನು ೩೩ "ಅವರ ಕಾರ್ವಿಕ್ಟ್" ಯೆಂಬ ಹೆಸರುಳ್ಳ ನಾನು ರಚಿಸಿದ ೧೨೦೫ನೇ ಸಂಪುಟದಲ್ಲಿ ನೋಡಬೇಕೆಂದು ಕೋರುತ್ತೇನೆ.

ಈ ಕ್ರಮವನ್ನು ನೆರವೇರಿಸುವ ಅಂಶದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ವಿಧದಿಂದ ಇಂಥ ದೇಶಮೊಳಗೆ ವಿಲ್ಕಿನ್ಸನ್‌ನ ಸಾಲಭ್ಯಗಳುಂಟಾಗಿರುವಂತೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಅಖೈಪೂರ್ ಜೇಯಿಲಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಕ್ಕೆ ಬಂದಿರುವಂಥಾ ಕರೀರ ಕ್ರಮ ವಡುವ ಸದ್ಧತಿಯಿಂದ ಫುಟಾದ ವಿಶೇಷವಾದ ಫಲವನ್ನು ನೋಡುವಳೆ ಅದು ಯಿನ್ನೂ ಕಮಿಟಿ ಬರ್ಚಿನಿಂದ ಸಾಧ್ಯವಾದೀತೆಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಫುನೇಯಲ್ಲಿ ಆಕ್ಟಿಂಗ್ ಸೂಪರ್ ಟೆಂಡೆಂಟರವರು ನಡೆಸಿದ ಟ್ರಿನಿಸಿ ಕೊಡತಕ್ಕ ಕ್ರಮ ಜೆನ್ನಾಗಿನ ನೆರವೇರಿದ್ದರಿಂದ ವಳೆ ಕ್ರಮದಿಂದ ತಯಾರ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ಖೈದೀರು ತಮ್ಮ ಜೀವನವನ್ನು ತಾವು ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ಗೌರವಕಾಲಿಗಳಾಗಿ ಸುಲಭವಾಗಿ ಜನಗಳೊಳಗೆ ನೇರುತ್ತಾರೆಂದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಅದರಿಂದ ಯಿಂಗ್ಲೆಂಡ್ ದೇಶದಲ್ಲಿ "ಕಾರ್ವಿಕ್ಟ್ ಪ್ರಿಜೆನ್ಸ್" ಯೆಂಬ ಸೆಂಟ್ರಲ್ ಜೇಯಿಲಿಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸುವದರಲ್ಲಿ ಸದರಿ ಕ್ರಮವನ್ನು ಪ್ರಕಟಕ್ಕೆ ತರುವದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಕಟ್ಟಿಸಬೇಕಾದ್ದು ಬಹಳ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಮಿಲಾನೀ ಹೊಂದುವದಕ್ಕೆ ಪರ್ವದಕ್ಕೆ ಬಂದವರು ವಿನಾಮಿಕ ಖೈದೀರಗಳೆಲ್ಲಾ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಮಲಗುವ ಬೋಲೀಗಳು ಇರುವದು ಕೇವಲ ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಸಾಧಾರಣ ಜೈಲಿಗಳು.

ನಾನು ನೋಡಿದಂಥಾ ಮೂರು ಜೈಲಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ಕರೀರಕ್ರಮದಿಂದ ಮಾಡತಕ್ಕ ಕೆ ಸಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಬಹಳ ನಿರೀಯಿಟ್ಟಿರುವಂತೆ ಕಾಣಬಂತು. ಂಥಾ ಕೆಲಸವು ಅನೇಕ ಸಂಗತಿಗಳಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಜೆನ್ನಾಗಿ ನಡೆಯಿತು. ಖೈದೀರು ಮಿಲಾನೀ ಆದಕೂತ್ಲೆ ತಮ್ಮ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯವಾಗಿ ಸಂಪಾದಿಸಿಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕೆ ತಯಾರ ಮಾಡಲ್ಪಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರುಗಳ ಖರ್ಚಿಗೋಸ್ಕರ ಬಹಳ ಹುಟ್ಟುವಳೆ ಅಗುತ್ತಾ ಇತ್ತು. ಖೈದೀರಿಗೆ ಅನುಕೂಲವಾದ ಧೈರ್ಯವುಂಟುಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟು ಅವರುಗಳು ತಕ್ಕಂತೆ ವಿಚಾರಣೆ ತೆಗೆದು ಕೊಳ್ಳುವಂಥಾವರಕ್ಕೆ ಕೆಳಗೆ ಹುಪಾರಿಯಿಂದಲೂ, ಮನವೂರ್ವಕವಾಗಿಯೂ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಾಯಿದ್ದರು.

ಇಂಥಾ ಫೊಳ್ಳೇ ಕ್ರಮದ ದೆಸೆಯಿಂದ ನಿರೀಕ್ಷಿತತಕ್ಕ ಪ್ರಯೋಜನವು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಬೋಲೀಗಳೆಲ್ಲದಿಂದ ಬಹಳವಾಗಿ ಕಡಮೆಯಾಯಿತು. ೨೪ ಘಂಟೆಗಳ ಪ್ರೈಕಿ ೧೦ ಘಂಟೆಯ ಹೊತ್ತು ಜನಗಳನ್ನು ಬೆಳಕಿಲ್ಲದ ಬೋಲೀಗಳಲ್ಲಿ ಶೇರಿಸಿ ಬೇಗಾ ಹಾಕುವದರಿಂದಲೂ, ಕೆಲವು ವೇಳೆ ೨-೪ ಮಂದಿಯನ್ನು ಫುಟ್ಟಾಗಿ ಶೇರಿಸುವದು, ಕೆಲವು ಕಾಲ ೪-೬ ಮಂದಿಯನ್ನು ಸೇರಿಸಿ ಹಾಕುವದರಿಂದ ಕೆಟ್ಟದ್ದೇ ಹೊರ್ತು ಮತ್ತೇನೂ ಯಿಲ್ಲವು. ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ಕೊಡಾ ಫೊಂದು ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನೂ, ಕ್ರಮವನ್ನು ಕಾಪಾಡುವದು ಸುತರಾಂ ಅಸಾಧ್ಯವಾಗಿರುವದು. ಹಗಲು ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಖೈದೀ

ಗಳಿಗೆ ಕೊಡಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದ ಯೋಗ್ಯವಾದ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹವೆಲ್ಲ ಪುರುಷ ಸಂಗದ ಧನೆಯಿಂದ ವ್ಯರ್ಥವಾಗುವದು. ಅಂಥಾ ಯೋರ್ಪಾಡಿ ನಿಂದ ಕೇವಲ ಕೆಡುವದೇ ಫಲವಾಗಬೇಕಾಗುತ್ತೆ. ಈ ಬೈದೀ ಗಳು ವೊಬ್ಬರಾಗಿರುವದಕ್ಕೆ ಬಹಳ ಹೆದರುತ್ತಾರೆಯಾಗಿ ದೋಷ ಗಳಿಗೆ ನಿರೋಧವುಂಟಾಗುವದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಮಾತಲ್ಪಡುವ ದಂಡನೆಯ ಪ್ರಯೋಜನಕ್ಕೆ ಬಹಳ ಹಾನಿಯುಂಟಾಗುತ್ತೆ. ಈಗಿನ ಕ್ರಮದಿಂದ ಕೇವಲ ನೀತಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಹಾನಿಯುಂಟಾಗುವದಲ್ಲದೆ ಶರೀರಗಳು ಬಾಧಕವಾಗುತ್ತೆ. ಆಯಾ ಬಂದೀಖಾನೆ ರಿಪೋರ್ಟಿಂಗ್ ಗಳಿಂದ ಆಗಾಗ್ಗೆ ಜೈಲಿನಲ್ಲಿಯ ಬೈದಿಗಳ ಪೈಕಿ ಹತ್ತಕ್ಕೊಬ್ಬನ ಪ್ರಕಾರ ಒಳ್ಳೆಯವಾಗಿ ಮೃತಪಡುತ್ತಾರೆಂತಲೂ, ವಿಶಿಷ್ಟ ಬೈದಿಗಳ ಪೈಕಿ ಕಾಲವಾಸಮಂದಿಯೂ ಸತ್ತುಹೋಗುತ್ತಾರೆಂತಲೂ ತಿಳಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ. ಇದು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಮಲಗತಕ್ಕ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಯಿರುವ ಯೋರ್ಪಾಡಿನಿಂದಲೇ ಈ ಪ್ರಕಾರ ಆಗುತ್ತೆಂದು ಹೇಳಬೇಕು ಹಾಗಾದರೆ; ಯಿದರಿಂದ ಕೆಟ್ಟ ಶರೀರಸ್ಥಿತಿಯುಳ್ಳ ಜನಗಳೂ ಪರಸ್ಪರ ಕೇರುವಂತೆ ಆಗುತ್ತದೆ. ಜೈಲಿಗಳಲ್ಲಿ ಬಹುಜನ ಬೈದಿಗಳನ್ನು ಕೇರಿಸುವದರಿಂದಲೇ ಪ್ರಾಯಶಃ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಬೈದಿಗಳು ಸಾಯುವದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತೆಂದು ತೋರುತ್ತೆ. ನಾನು ನೋಡಿದ ಇತರ ಜೈಲಿಗಳಲ್ಲಿ ಮಿಕ್ಕ ಅಂಶಗಳಲ್ಲಿ ಆರೋಗ್ಯಕರವಾದ ಯೋರ್ಪಾಡುಗಳು ಜಾಗ್ರತೆಯಿಂದ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಲ್ಪಡುತ್ತವೆ.

ತಮಾಂಜೈಲಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಮಲಗುವ ಖೋಲಿಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟುವದಕ್ಕೆ ವಿಶೇಷ ಖರ್ಚು ಹಿಡಿಯುವದು ನಿಜವೇನು ಆದರೆ ಬೈದಿಗಳ ದೆಸೆಯಿಂದಲೇ ಕಾಮಗಾರಿ ಮಾಡಿಸಿದರೆ ಈ ಖರ್ಚು ಬಹಳವಾಗಿ ತಗುವದು. ನಾನು ನೋಡಿದ ಅನೇಕ ಜೈಲಿಗಳಲ್ಲಿ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಖೋಲಿಗಳನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯಗಳಿಗೆ ಹಿಡಿಯುವ ಖರ್ಚುವಿನಾ ಮತ್ಯಾವ ಖರ್ಚು ಇಲ್ಲದೆ ಕಟ್ಟಬಹುದು ಆದಾಗ್ಯೂ ಈ ಬಗ್ಗೆ ಜರೂರಾದ ಖರ್ಚು ಯೆಷ್ಟಾಗಲಿ ಬೈದಿಗಳು ನೀತಿಯುಳ್ಳವರಾಗಿಯೂ, ಆರೋಗ್ಯವುಳ್ಳವರಾಗಿಯೂ ಯಿರತಕ್ಕೆ ಬಗ್ಗೆ ಕೇವಲ ಮುಖ್ಯವಾದಂಥಾ ಅಂಶವನ್ನು ನೆರವೇರಿಸುವದಕ್ಕೆ ಅದು ಪ್ರತಿ ಬಂಧಕವಾಗಲಾರದೆಂದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತೆ.

ಬೈದಿಗಳಿಗೆ ವಿದ್ಯಾವಿಷಯವಾದ ಬೋಧನೆಯನ್ನುಂಟು ಮಾಡದೇ ಇರುವದು ಕೂಡ ವಿಶೇಷವಾದ ಒಂದು ಹಾನಿಯಾಗಿರುತ್ತೆ. ಬೈದಿಗಳು ಬಂದೀಖಾನೆಗೆ ಪ್ರವೇಶಿಸುವಾಗ ಯೆಂತವರಾಗಿದ್ದರೋ ಅದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಯೋಗ್ಯರಾಗಿ ಬಂದೀಖಾನೆಯಿಂದ ವಿಮುಕ್ತರಾಗಿ

ಗುವದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ತಕ್ಕವಾದ ಯೆಲ್ಲಾ ವುಪಪತಿಯನ್ನೂ ಕಲ್ಪಿಸತಕ್ಕದ್ದೆಂಬ ವಿಷಯ ಈಗ ಸರ್ವ ಸಮ್ಮತವಾದ ನ್ಯಾಯವಾಗಿರುತ್ತೆ. ಈ ಬಗ್ಗೂ ತತ್ಪಾಪ ಈ ಬೈದಿಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ವಿಧ್ಯಯ ಬೋಧನೆಯೇ ಅತ್ಯಂತಾವಶ್ಯಕವಾಗಿರುತ್ತೆ. ಮತ ವಿಷಯವನ್ನು ಅವರಿಗೆ ಬೋಧಿಸ ಕೂಡದು ಪರಂತು ಅವರುಗಳು ತಮ್ಮ ಕರ್ತವ್ಯಗಳನ್ನು ತಿಳಿದು ಮಾಡುವದಕ್ಕೆ ಅವರನ್ನು ಸಮರ್ಥರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವಂತಾ ವಿಧ್ಯೆಯನ್ನು ನೀತಿ ವಿಷಯವನ್ನೂ ಅವರಿಗೆ ಕಲಿಸಬಹುದು. ನಾನು ನೋಡಿದ ಯಾವ ಜೈಲಿನಲ್ಲಿಯೂ, ವಿಧ್ಯೆ ಕಲಿಸುವ ಬಗ್ಗೆ ಸ್ವಲ್ಪವಾಗಲಿ ವುಪಾಧ್ಯರಾಗಲಿ ಇಲ್ಲವೇ ಇಲ್ಲ. ಜೇಯಿಲ್ ರಿಗ್ಯುಲೇಷನ್‌ನಲ್ಲಿ ಈ ಬಗ್ಗಾಗಲಿ ಬೈದಿಗಳಿಗೆ ವಿಧ್ಯೆ ಕಲಿಸಬಹುದಾದ ಕಾಲವನ್ನು ಕುತಾಗಲಿ ಯೇನೂ ನಿಬಂಧನೆ ಇರುವದಿಲ್ಲವು ಅಲಿಪ್ತಾರ್ ಜೇಯಿಲ್‌ನಲ್ಲಿ ಕಲಿಸಲ್ಪಡುವ ವಿಧ್ಯೆ ವಿಶೇಷವೆಂದು ಹೇಳುವದಕ್ಕಿಲ್ಲ ಯಾತಕ್ಕಂದರೆ ಇದು ಸಾರ್ವತ್ರಿಕವಲ್ಲವು. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಪೋದುವದರಲ್ಲಿಯೂ ಬರಿಯುವದರಲ್ಲಿಯೂ ಜ್ಞಾನ ಬೇಕಾಗಿರುವಂತಾ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಮಾಡುವ ಬಗ್ಗೆ ಸಮರ್ಥವಾಗುವದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಆ ಬಗ್ಗೆ ವಿಧ್ಯೆ ಕಲಿಸಲ್ಪಡುತ್ತೆ.

ಪ್ರತಿ ಜೇಯಿಲ್‌ನಲ್ಲಿಯೂ ಮಾಡುವ ಜೈಲಿತರಬೀಯತ್ ಪೈಕಿ ಕ್ರಮವಾದ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸವನ್ನು ಮಾಡಿಸ ತಕ್ಕ ಕೆಲಸ ಮುಖ್ಯವಾದ್ದನ್ನಾಗಿ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದೆಂದು ಸೂಚಿಸುತ್ತೇನೆ. ಇದನ್ನು ನೆರವೇರಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡತಕ್ಕ ಕಾಲವನ್ನು ತಗ್ಗಿಸಬೇಕಾದ ಕೆಲಸವಿಲ್ಲವು. ಯಾಕಂದರೆ ನಿರ್ದೇಶನ ಹಿಡಿಯುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮೂರು ಘಂಟೆಗಳ ಕಾಲವು ಸುಲಭವಾಗಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಮತ್ತು ಯೋಗ್ಯವಾದ ಒಂದು ಸೂಲ್ ಮನೆಯು ಮತ್ತು ಸಾಮಾನ್ಯಗಳು ಸಹ ವದಗಿಸಿ ಕೊಡಬೇಕಾದ್ದು ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿರುವದಲ್ಲದೇ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ತಕ್ಕಷ್ಟು ಮಂದಿ ವುಪಾಧ್ಯರು ಬೇಕಾಗಿರುತ್ತಾರೆ.

ಆಲೋಚನೆಯಲ್ಲಿರುವದಾಗಿ ನಾನು ತಿಳಿದಿರುವಂತಾ ಸಾಧಾರಣ ಜೈಲಿಗಳಿಂದ, ಬಹಳ ದಿವಸ ಸಜಾ ಕೊಡಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ ಬೈದಿಗಳನ್ನು ತೊಲಗಿಸುವದರಿಂದ ಮೇಲೆ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟ ವುಪಾಧ್ಯ ಯೋರ್ಪಾಟುಗಳನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸುವದಕ್ಕೆ ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲದೆ ಸುಲಭವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಮತ್ತು ಅನೇಕ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಪ್ರಯೋಜನಕರವಾಗಿರುವದು.